

NYÓRI LAJOS

A KORTÁRS FOTÓMŰVÉSZET HELYZETE 2003-BAN

Tények

1. Magyarországon 128 szakmai, társadalmi szervezet háromzer tagja aktív szereplője a fotográfiai közéletnek.

2. A fotókultúrára szánt költségvetési, pénzügyi források felett továbbra is egyetlen egy szakmai, társadalmi szervezet tagjai rendelkeznek, oly formán, hogy a pénzügyi keret 80 százalékát saját maguknak, szervezetüknek, saját szervezetük tagjainak uttatják – közvetlenül vagy közvetve.

3. A Nemzeti Kulturális Alapprogram fotókultúrára szánt támogatásának kétharmada továbbra is Budapesten marad, holt a kortárs fotóművészet közhasznú alkotói és szereplői többségében vidéken élnek. Mint ahogyan a fotókiállítások többségét sem Budapesten rendezik meg.

4. Az NKA Fotóművészeti Kollégiuma továbbra sem támogatja érdemei szerint a határon túliak szakmai programjait.

5. Az NKA továbbra sem hozza nyilvánosságra – holott ahhoz pályázók az adatlapok kitöltésével hozzájárultak –, hogy a beérkezett pályázatból melyeket utasítottak vissza, mely szervezetek kapták meg az igényelt összegek 100 százalékát, és kik azok, akik minden évben elnyerik a pénzügyi támogatást. Titok az is, kiket utasítanak vissza módszeresen, minden esztendőben. Azt is anulságos lenne tudni, hogy mely szervezetek nem számoltak ki időben és megfelelően a támogatásokkal.

6. A NKÖM minisztere, saját hatáskörben, az NKA Fotóművészeti Kollégiumának kiegészítésére egyetlen egy szakmai társadalmi szervezet tagjai közül választja ki az új tagokat, immáron tíz esztendője.

7. Az NKA Fotóművészeti Kollégiumának megválasztására nem hívják meg a szakmai, társadalmi szervezetek többségét, tudatosan kirekesztik őket a döntéshozatalból. Ez ellentmond a Nemzeti Kulturális Alapprogram törvénynek és a Nemzeti Kulturális Alapprogram szervezeti, működési szabályzatának is.

Megállapítások

1. Mindezek ellenére Magyarországon folyamatosan növekszik: – az öntevékenyen szerveződő fotóművészeti alkotócsoporthoz száma, szerte az országban;

– a fotográfiai közélet szereplőinek a száma életkorra, foglalkozásra és lakóhelyre való tekintet nélkül;

– a meghirdetett fotópályázatok száma;

– az egyéni és csoportos fotókiállítások és a kiállító helyek száma.

2. Erőteljesen növekedett az országhatárokon kívül kiállító alkotók és a bemutatott fotók száma. Ez köszönhető a civil szervezetek nemzetközi együttműködésének; a nemzetközi fotópályázatokról szóló információk széles körű népszerűsítésének; és a külföldre kiküldött ország-kollekciók nemzetközi elismerésének.

3. Az ötödik éve megjelenő *Magyar fotográfiai évkönyv és adattár* hitelesen és teljes körűen összefoglalja a fotográfiai eseményeket és azok szereplőit. Ez a dokumentáció alapja lehet a statisztikai elemzéseknek.

4. Az általános- és középiskolás diákok művészeti nevelésében gyakrabban alkalmazzák a fotográfia kínálta lehetőségeket. Megoldódott a pedagógusok ilyen irányú felkészítése és továbbképzése (MMI); kiépült a fiatalok rendszeres, visszatérő pályázati rendszere; nyári alkotótáborokban, fotótréningeken valósíthatják meg elképzeléseiket; egész éven át vándorló fotókiállításuk népszerűsíti munkájukat.

5. Szaklapok, szakkönyvek, Internetes weboldalak sokasága kínálja a szakmai információkat. Technikai, művészeti, kulturális, gazdasági oldalról egyaránt megismerhető a terület.

6. A társadalmi elismerések legmagasabb fokozatát – állami kitüntetések formájában – továbbra is csak az 1957 óta kivételezett helyzetben levő szakmai társadalmi szervezet tagjainak adományozzák. Másoknak, akik egyébként sokkal inkább megérdemelnék közhasznú művészeti alkotómunkájuk társadalmi elismerését, meg kell elégedniük az MMI által alapított Fotóművészeti Plakettel, továbbá a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoporthoz Országos Szövetsége által adományozott különféle kitüntetési fokozatokkal.

7. A fotókulturális események új színfoltja volt 2003-ban a Magyar Fotográfia Napjának megünneplése augusztus 29-én. Országszerte – de még a határokon túl is – összesen 72 szakmai program, fotókiállítás, dia- és diaporáma bemutató, koszorúzás, megemlékezés vagy előadás kapcsolódott a nyitott rendezvény-sorozathoz. Az évente visszatérő jeles nap programjához 108 szakmai, társadalmi szervezet és számos közművelődési intézmény és galéria csatlakozott.

MAGYAR FOTOGRAFUSOK SIKEREI KÜLFÖLDÖN

A Magyar Művelődési Intézet 2002-ben gyűjtötte össze első alkalommal a magyar fotográfusok külföldi szerepléseinek adatait. Ennek összesítése biztató eredményeket jelzett, mert az elmúlt évben 33 országban, 289 magyar szerző, 1289 alkotását láthatta a közönség. A teljességre törekvő adatgyűjtés és elemzés természetesen 2003-ban is folytatódott. Az eddigi információk arra engednek következtetni, hogy a magyar fotográfusok – életkortól, foglalkozástól és társadalmi, szakmai szervezethez való tartozástól függetlenül – egyre több országban jutnak nyilvánosságához. Ennek anyagi terheit – nevezési díj, postaköltség, a mű előállításának költsége – nagyrészt az alkotók maguk fedezik. Annak ellenére, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Miniszté-

riuma, a Nemzeti Kulturális Alapprogram miniszteri keretéből 2002-ben 500 ezer, 2003-ban 300 ezer forinttal járult hozzá a költségek csökkentéséhez. Az NKA Fotóművészeti Kollégiumának tagjai sajnálatos módon még nem értették meg, hogy miért fontos a nemzetközi fotóművészeti szalonokon való magyar jelenlét. Talán ez az oka annak, hogy eddig mindig elutasították a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoporthoz Országos Szövetségének minden ezzel kapcsolatos pályázatát. Ebben az összeállításban – a teljesség igénye nélkül adunk köze egy válogatást, az utóbbi egy-két hónapban született magyar sikerekről.

*

A Marosvásárhelyi Fotóklub első alkalommal hirdett –

SZAKMAI BESZÁMOLÓK

FIAP védnökséggel – nemzetközi fotópályázatot. A rendezők több mint kétezer fényképet kaptak, a világ minden tájáról. A zsűri tagjai – Tamás András AFIAP (Románia, Marosvásárhelyi Fotóklub), Naghiu Ioan EFIAP/b (Románia, Press Fotoclub, Brassó), Győri Lajos (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Budapest), Haragos Zoltán EFIAP (Románia, Marosvásárhelyi Fotóklub), Bálint Zsigmond AFIAP (Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetsége, Dunakeszi) – 208 alkotást javasoltak kiállításra. Huszonhárom ország 133 szerzője szerepel a december 6-án megnyíló marosvásárhelyi tárlaton. Magyarországról harmincegy fotográfus 49 fotóját tekintheti meg a közönség. A 18 kiadott díjből ötöt magyar szerzők kaptak. Aktfotó kategóriában FIAP kékszalaggal jutalmazták Juhász Miklós EFIAP (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Miskolc) *Érdeklődés* című alkotását; Gedeon Péter (Diósgyőri Vizuális Műhely, Miskolc) *Akt fátyol alatt* című művét és Kármán Balázs *Cím nélküli* fotóját. A szabadon választható témák kategóriájában FIAP kékszalagot kapott Juhász Miklós EFIAP (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Miskolc) *Elhagyottan* című felvétele és Herbst Rudolf AFIAP (Diósgyőri Vizuális Műhely, Jobbágyi) *Nagymezőn* című alkotása. A kiállításon szereplő további hazai fotográfusok: Besztercei Ferenc E-MAFOSZ/S (Variation Fotóklub, Budapest), Bíró Tibor E-MAFOSZ/G (Miskolci Fotóklub Egyesület), Csaszsz Ildikó (Budapest), Dienes István (Budai Fotó- és Filmklub, Budapest), dr. Seres Géza (Debreceni Új Fotóműhely), Gajdács Péter, Gedeon Péter (Diósgyőri Vizuális Műhely, Miskolc), Juhász Balázs (Diósgyőri Vasas Fotóművészeti Kör, Miskolc), Kántor Éva (Debreceni Új Fotóműhely), Kiss András E-MAFOSZ/B (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Kecskemét), Kiss Erzsébet E-MAFOSZ (Kecskeméti Fotókör), Koós László (Diósgyőri Vasas Fotóművészeti Kör, Miskolc), Kupcsik Helga (Miskolci Fotóklub Egyesület), Lőkös Zoltán E-MAFOSZ/G (Felföldi Fotográfusok Szövetsége), Magyarósi Péter (Győri Fotóklub Egyesület), Molnár Ferenc (Diósgyőri Vasas Fotóművészeti Kör, Miskolc), Nagy István E-MAFOSZ/G (Szentesi Fotókör), Nikházy Márta (Óbudai Fotóklub, Budapest), Papp Elek (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Nagykőrös), Rékasi Attila (Derecskei Fotóklub), Szabó Béla E-MAFOSZ/S (Győri Fotóklub Egyesület), Szathmáry-Király Ádám (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Sajóalgóc), Szentiványi Árpád EFIAP (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Kaposvár), Zágón László AFIAP (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Nagykanizsa) és Zombor Gyula AFIAP (Miskolci Fotóklub Egyesület). A határon túli magyar nemzetiségű alkotók közül Puskás György (Marosvásárhelyi Fotóklub), Henning János (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Sepsiszentgyörgy), Hlavathy Károly (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Sepsiszentgyörgy), Kerekes István (Marosvásárhelyi Fotóklub), Kovács László Attila (Gyulai Ferenc Fotóművészek Egyesülete, Sepsiszentgyörgy), Moldován Mihály AFIAP (Exdeco Fotóklub, Brassó), Molnár Zoltán (Marosvásárhely), Nagy P. Zoltán AFIAP (Hargita Fotóklub, Csíkszereda), Nemes Réka Orsolya (Marosvásárhelyi Fotóklub), Tordai László Ede (Marosvásárhelyi Fotóklub), Török Gáspár EFIAP (Magyar Fotóművészek Világszövetsége, Marosvásárhely) és Udvardi Árpád AFIAP (Exdeco Fotóklub, Brassó) felvételeit állították ki.

*

A Petange Fotó Klub 16. alkalommal rendezett Nemzetközi Fotóművészeti Kiállítást, 21 évnél fiatalabb alkotók munkáiból.

Tizenöt országból érkeztek fényképek a luxemburgi Pétange városába. A zsűri 117 szerzőtől 358 fotót tekintett meg két kategóriában. A legtöbb résztvevő és a legtöbb alkotás magyar volt. A Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetsége által kiküldött ország-kollekcióban 51 szerző, 92 műve szerepelt, köszönhetően a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásának. Ugyanis e két intézmény vállalta át a nevezési díjak kifizetését, a MAFOSZ pedig a posta és vámköltséget fizette ki. A nemzetközi zsűri végül 12 országból, 49 pályázó 117 felvételét javasolta kiállításra. A magyar fiatalok közül tizennégyen, 18 művel szerepelnek a november 22-én megnyíló tárlaton. A 16 évnél fiatalabb pályázók kategóriájában Iván Andor elnyerte a Luxemburgi Amatőr Fotográfusok Szövetsége ezüst érmét és a Petange Fotóklub bronzérmét. A budapesti diák összesen négy felvételét tekintheti majd meg a közönség. Ugyancsak ebben a kategóriában nyert FIAP szalagot Vég András (Budapest) a *Kátryparti* című alkotásával. A 16 és 21 év közötti fiatalok kategóriájában Hendzsel Beatrixot (Kaposvár, Zichy Fotókör) tüntették ki a Nemzetközi Fotóművészeti Szövetség (FIAP) érmével. A nemzetközi kiállításon szerepelt még Barnóczki Péter (Budapest), Bene Nóra (Kaposvár, Zichy Fotókör), Dáni Laura (Budapest), Démuth Réka (Siófok, Zichy Fotókör), Doma Tibor (Körmend), Dvorszák Alíz (Kaposvár, Zichy Fotókör), Farkas Gábor (Dunaújváros, Zichy Fotókör), Forgony Tibor (Tömörkény, Barátunk a Fénykép Fotókör), Kocsmár Nina (Pécs), Kosina Anett (Dunaújváros) és Pető Lilla (Budapest) egy-egy alkotása. A kiállítás díjnyertes fotói és teljes dokumentációja megtekinthető a <http://www.gms.lu/~pcp/> weblapon.

*

A luxemburgi Fotoforum online fotószalont rendezett digitális alkotásokból. A magyar alkotók közül ketten szerepeltek a világhálón megnyílt tárlaton. Szathmáry-Király Ádám aranydiplomás fotóművész, a Magyar Fotóművészek Világszövetségének tagja három felvétele, Dobos Sándornak pedig egy alkotása volt megtekinthető a nemzetközi szalonon. A kiállítók listáján még egy magyar név szerepelt, Nagy Lajosé, aki Kézdivásárhelyen él.

*

A romániai Nagyszeben városában tizedik alkalommal rendeztek Nemzetközi Fotóművészeti Szalont. A magyar pályázók közül nyolc alkotó 18 felvételét javasolta a zsűri kiállításra. A közönség megtekinthette Aszódi András E-MAFOSZ/B (Soproni Fotóklub) egy, Dobos Sándor (BMK-Reflex Fotóklub, Budapest) egy, Lőkös Zoltán (Felföldi Fotográfusok Szövetsége, Budapest) egy, Miklós Pálné (Óbudai Fotóklub, Budapest) egy, Papp Elek (Ceglédi Fotóklub, Nagykőrös) négy, dr. Seres Géza (Debreceni Új Fotóműhely) négy, Szathmáry Király Ádám (Felföldi Fotográfusok Szövetsége, Sajóalgóc) egy és Zágón László (Kanizsa Fotóklub, Nagykanizsa) öt alkotását.

*

A törökországi Yldiz Műszaki Egyetem második alkalommal rendez nemzetközi fotóművészeti kiállítást. A pályázatra 55 országból, 613 alkotótól, 2518 alkotás érkezett be. Magyarországról öt szerző 24 pályaművet postázott. A magyar fotográfusok közül, az isztambuli közönség megtekintheti majd Papp Elek és Szathmáry-Király Ádám 2-2 alkotását a december 22-én nyíló tárlaton. Mindketten a Magyar Fotóművészek Világszövetségének tagjai.

Győri Lajos